

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 167. sjednici održanoj dana 02.11.2018. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Usvaja se Informacija o stanju u oblasti raseljenih osoba i povratnika na području Zeničko-dobojskog kantona.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /18.

Datum, 02.11.2018. godine.

Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,

1x a/a.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA RAD,
SOCIJALNU POLITIKU I IZBJEGLICE

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA - DOBOJ CANTON
MINISTRY OF LABOR, SOCIAL AFFAIRS,
THE DISPLACED & REFUGES

I N F O R M A C I J A
o stanju u oblasti raseljenih osoba i povratnika
na području Zeničko-dobojskog kantona

Zenica, oktobar 2018. godine

S A D R Ź A J

1.	UVOD	STR. 3
2.	PRAVNO UREĐENJE STATUSA RASLJENIH LICA	STR.3
3.	BROJČANI POKAZATELJI I NAČIN SMJEŠTAJA RASELJENIH LICA	STR. 4
3.1.	BROJ RASELJENIH LICA I POVRATNIKA U 2018. GODINI	STR. 4
3.2.	NAČIN SMJEŠTAJA RASELJENIH LICA	STR. 4
4.	POVRATAK RASELJENIH LICA NA PODRUČJE ZDK	STR. 6
5.	PROJEKTI OBNOVE STAMBENOG FONDA I ODRŽIVOG POVRATKA	STR. 6
5.1.	PROJEKTI MINISTARSTVA ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU I IZBJEGLICE	STR: 7
6.	ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	STR. 8

1.UVOD

Programom rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona za 2018. godinu predviđeno je razmatranje Informacije o stanju u oblasti raseljenih osoba i povratnika na području Zeničko-dobojskog kantona.

Iako je od završetka ratnih sukoba protekao značajan vremenski period, proces povratka još uvijek nije završen. Kompleksnost samog procesa povratka se treba sagledavati sa aspekta socijalnih kategorija budući da je najveći broj raseljenih lica koja se još uvijek nisu vratila u prijeratna mjesta stanovanja socijalna kategorija, lica bez primanja ili lica na rubu egzistencije. Poseban problem su raseljena lica koja prije rata nisu imala imovinu, odnosno lica čiji je status revidiran na temelju zaštite ljudskih prava, humanitarnih i drugih razloga (žrtve nasilja, traume i zlostavljanja i sl.) kao i porodice kod kojih ne postoji mogućnost rekonstrukcije prijeratnih stambenih jedinica.

Evidentiran je ne mali broj raseljenih lica koja pripadaju posebno ranjivim kategorijama stanovništva kao što su: tjelesno i mentalno onesposobljena lica, hronični bolesnici, porodice sa jednim roditeljem, djeca bez roditelja, starija lica bez sredstava za život i ostala lica koja imaju objektivne razloge zbog kojih se ne vraćaju. U ovim slučajevima potrebno je na senzibiliziran način pristupiti iznalaženju trajnih rješenja bilo izgradnjom zgrada za socijalno-neprofitno stanovanje, ili kroz smještaj u ustanove specijalne namjene. S tim u vezi potrebno je angažirati sve relevantne institucije na rješavanju pitanja zdravstvene zaštite, obrazovanja, socijalne zaštite, a naročito obezbjeđivanja pretpostavki za zapošljavanje i samozapošljavanje povratnika.

U Informaciji će se dati pokazatelji koji se odnose na strukturu raseljenih lica na području Zeničko-dobojskog kantona, alternativno stambeno zbrinjavanje te osvrst na realizovane projekte stambenog zbrinjavanja raseljenih lica i osvrst na infrastrukturne projekte u povratničkim zajednicama.

2. PRAVNO UREĐENJE STATUSA RASELJENIH LICA

Zaštita i socijalno statusni položaj raseljenih lica, propisani su federalnim i kantonalnim zakonima. Zakonom o raseljenim licima i povratnicima („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 6/06, 10/08 i 10/11) raseljenim licima i povratnicima privremeno se osiguravaju sljedeća prava:

- pomoć u nužnoj opravci vlastitih kuća ili stanova;
- pomoć u korištenju kredita ili donacija za otpočinjanje poslova u pogledu stvaranja prihoda za sebe i svoju porodicu;
- privremeni smještaj;
- neophodna ishrana;
- socijalna adaptacija i psihološka podrška;
- zdravstvena zaštita;
- obrazovanje djece i omladine;
- podmirenje drugih nužnih životnih potreba.

Prema odredbama naprijed citiranog Zakona prioritet je ostvarivanje prava na obnovu stambenog fonda i privremeni smještaj.

Raseljena lica i povratnici na području Zeničko-dobojskog kantona ostvaruju osnovna socijalna prava, shodno odredbama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/07), jednako kao i svi građani, odnosno, domicilno stanovništvo Zeničko-dobojskog kantona.

3. BROJČANI POKAZATELJI I NAČIN SMJEŠTAJA RASELJENIH LICA

U dvanaest općina Zeničko-dobojskog kantona, prema podacima iz centralne baze podataka o raseljenim licima koja se vodi u Ministarstvu, trenutno je evidentirano 690 porodica, odnosno 1781 raseljeno lice.

3.1. BROJ RASELJENIH LICA I POVRATNIKA U 2018. GODINI

Posljednja reregistracija raseljenih lica izvršena je u periodu od 15. decembra 2004. godine do 31. marta 2005. godine, kada je registrirano 20210 lica. Dio raseljenih lica se vratio u prijeratno prebivalište bez odjave kod nadležne općinske službe, dijelu raseljenih lica je pravosnažnim rješenjima ukinut status raseljenog lica zbog stvaranja uvjeta za povratak obnovom stambenih objekata, vlastitim izborom mjesta življenja ili zbog smrti.

U tabeli 1. dat je pregled brojčanog stanja raseljenih lica i povratnika zaključno sa oktobrom 2018. godine.

Tabela 1.

R,br.	Općina	Broj ras. Lica	Broj ras. porodica	Broj povratnika od god.	Br.porodica u alternativnom smještaju	Broj porodica u kolekt. smještaju
1.	Breza	30	12	8	2	0
2.	Doboj Jug	28	8	0	0	0
3.	Kakanj	170	65	3.523	3	0
4.	Maglaj	111	41	14500	2	11
5.	Olovo	123	56	0	3	0
6.	Tešanj	139	59	120	0	21
7.	Usora	0	0	88	0	0
8.	Vareš	21	16	3.400	3	0
9.	Visoko	219	80		0	0
10.	Zavidovići	305	105	1.350	14	0
11.	Zenica	558	226		21	0
12.	Žepče	77	22	7.560	2	0
UKUPNO		1781	690	30549	50	32

3.2. NAČIN SMJEŠTAJA RASELJENIH LICA

Raseljena lica i povratnici na područje Kantona smješteni su na različite načine. Dio raseljenih lica još uvijek je smješten u kolektivnim naseljima, dio u alternativnom smještaju po modelu "plaćanje stanarine, dio u zgradama Radakovo i Crkvice u Zenici a ostali su smješteni privatno, kod rođaka, prijatelja i sl.

Povratnici na područje Zeničko-dobojskog kantona vratili su se u stambene objekte obnovljene ili vlastitim sredstvima ili putem različitih donacija, stanuju u privatnom smještaju za koji sami plaćaju stanarinu, ili su kod rođaka, prijatelja i slično dok im se ne obezbijede uvjeti da kroz donacije obnove svoje prijeratne stambene jedinice. Od 2001. godine raseljenim licima, kojima je priznato pravo na privremeni smještaj i koji ostvaruju primanja ispod zakonski određenog cenzusa mjesečnih primanja, odobrava se alternativni smještaj po modelu "plaćanje stanarine". Članom 13. i članom 15. Zakona o raseljenim licima i povratnicima Zeničko-

dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 6/06, 10/08 i 10/11) propisan je način ostvarivanja prava na privremeni smještaja raseljenih lica „plaćanjem stanarine“ i visine iznosa mjesečnih stanarina u zavisnosti od broja članova domaćinstva. Po ovom osnovu stambenog zbrinjavanja zbrinuto je 50 porodice.. Za ovu namjenu u 2017. godini utrošena su sredstva u iznosu od 76.400 KM.

U kolektivnom naselju Vila u Tešnju smještena je 21 raseljena porodica zajedno sa domicilnim socijalno ugroženim porodicama. U Maglaju u kolektivnom smještaju boravi 11 porodica Ova raseljena lica su i prije rata bila u stanju socijalne potrebe, nisu imala vlastitu imovinu, odnosno većina su bili podstanari.

Rješavanje ovih i sličnih slučajeva će se omogućiti putem realizacije Projekta UNHCR, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, Federalnog ministarstva raseljenih osoba i kantonálnih ministarstava „Podrška ugroženim korisnicima kolektivnih oblika smještaj“ čiji je cilj iznalaženje odgovarajućih rješenja za trajno stambeno zbrinjavanje potencijalnih korisnika, a posebno ranjivih kategorija raseljenih lica.

Od 2005. godine dio najranjivijih raseljenih lica, lica starije životne dobi i bez porodičnog staranja, lica sa invaliditetom i drugim zdravstvenim teškoćama, stambeno je zbrinuto u dva stambena objekta u Zenici. U ovim namjenski izgrađenim zgradama za smještaj starih i iznemoglih raseljenih lica „Radakovo“ i „Crkvice“ smješteno je 46 porodica kojima se u ovisnosti od materijalnih prilika plaćaju režijski troškovi.

- Stambena zgrada u Crkvicama–Zenica je izgrađena 2005. godine sredstvima Vlade Švicarske. U ovom objektu trenutno je zbrinuto 11 porodica.
- Stambena zgrada u Radakovu–Zenica izgrađena je 2005. godine zajedničkim sredstvima Vlade Njemačke, Vlade Zeničko-dobojskog kantona i Općine Zenica. U ovom objektu trenutno je zbrinuto 35 porodica..

Stanovi u obje zgrade su funkcionalno namješteni potrebnim pokućstvom. Plaćanje režijskih troškova u ova dva objekta definirano je kriterijima prema kojima su korisnici razvrstani u četiri grupe, u zavisnosti od visine primanja. Prva grupa korisnika, lica u stanju socijalne potrebe, bez primanja, su u potpunosti oslobođena plaćanja režijskih troškova. Druga i treća grupa djelimično učestvuje u snošenju režijskih troškova, a četvrta grupa u cijelosti snosi režijske troškove.

U objektima „Radakovo“ i „Crkvice“ a sa ciljem stvaranja humanijih uslova za stanovanje starih i iznemoglih raseljenih osoba finansira se projekat „Mobilna kućna njege i pomoć u kući za stara i iznemogla lica“ s ciljem organizacije unutrašnjeg života, nadzora nad održavanjem zgrada, regulisanja režijskih troškova i drugih bitnih poslova od važnosti za kvalitet i standard života stanara, a implememtator projekta je JU „Penzionerski dom sa stacionarom Zeničko-dobojskog kantona“. Grad Zenica za raseljena lica smještena u ovim zgradama obezbjeđuje dostavu topog obroka putem Javne kuhinje. Ministarstvo na godišnjem nivou za rad javne kuhinje izdvaja 225.000 KM.

Zbog smanjenja broja starih i iznemoglih raseljenih lica sa Vladom Švicarske i Vladom Njemačke postignut je dogovor prema kojem se nakon oslobađanja stambene jedinice u zgradi u Crkvicama isti predaje na upravljanje Gradu Zenica za smještaj domicilnih socijalno ugroženih porodica. Oslobađanjem stambene jedinice u zgradi u Radakovu raseljena porodica iz zgrade u Crkvicama se preseljava u zgradu u Radakovu kako bi se oslobodio smještaj za domicilne socijalne slučajeve iz Grada Zenica.

Na ime režijskih troškova u ova dva objekta u 2017. godini iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona isplaćeno je 76.940,00 KM.

U 2017. godini Ministarstvo je nastavilo pružati pomoć za porodice koje su usljed prirodne nesreće izmještene iz svojih domova (poplave i klizišta) kroz plaćanje stanarine dok im se ne saniraju ili izgrade novi stambeni objekti. Važno je napomenuti da se svaka tri mjeseca, donošenjem novog rješenja, utvrđuje opravdanost nastavka korištenja prava. U 2017. godini

pravo na ovu pomoć ostvarilo je 38 osoba, odnosno porodica, a utrošena su sredstva u iznosu 52.560,00 KM

4. POVRATAK RASELJENIH LICA NA PODRUČJE KANTONA

Prema nepotpunim podacima na područje Zeničko-dobojskog kantona evidentiran je povratak 16049 lica. Tačan broj povratnika na područje Kantona nije moguće utvrditi s obzirom da povratnici nemaju zakonsku obavezu prijavljivanja povratka. Povratnici se prijavljuju u općinama povratka samo u slučajevima kada traže ostvarenje nekog od prava koja proizilaze iz statusa povratnika a koja su definirana Zakonom o raseljenim licima i povratnicima („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 6/06, 10/08 i 10/11). Važno je naglasiti da je u svim općinama okončana provedba imovinskih zakona.

5. PROJEKTI OBNOVE STAMBENOG FONDA I ODRŽIVOG POVRATKA

Jedno od osnovnih prava raseljenih lica utvrđeno Zakonom o raseljenim licima i povratnicima („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 6/06,10/08 i 10/11) je pravo na pomoć u nužnoj opravci vlastitih kuća ili stanova za trajni povratak na prijeratno prebivalište.

Stalan je problem pomoći u povratku raseljenim licima osiguranjem obnove stambenog fonda u slučajevima kada projekti obnove ne mogu biti realizirani zbog miniranog područja, nemogućnosti transporta građevinskog materijala do lokaliteta gradnje zbog devastiranih putnih komunikacija, devastiranosti infrastrukturne mreže-voda, električna energija, kanalizacija i sl. Poseban problem predstavlja način trajnog rješavanja smještaja lica čiji je status revidiran na temelju zaštite ljudskih prava, humanitarnih i drugih razloga (žrtve nasilja, traume i zlostavljanja) kao i za invalidna lica, hronične bolesnike, porodice sa jednim roditeljem, stara i iznemogla lica bez sredstava za život, lica bez imovine i ostalih koji imaju razlog zbog kojeg ne žele da se vrate zbog nemogućnosti rekonstrukcije prijeratnih stambenih jedinica te lica koja imaju objektivne razloge zbog kojih se ne vraćaju. Zbog navedenog Ministarstvo je izradilo Zakon o socijalno neprofitnom stanovanju Zeničko-dobojskog kantona koji je Skupština Zeničko-dobojskog kantona donijela 2013. godine. Donošenjem ovog zakona omogućena je implementacija projekata Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice i Federalnog Ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica- “Regionalni stambeni projekat-RSP” i “Zatvaranje kolektivnih centara kroz omogućavanje javnih stambenih rješenja-CEB II” .

U Zenici je u sklopu RSP projekta izgrađena zgrada sa 62 stambene jedinice u koju su smještene i porodice raseljenih koje su koristile alternativni smještaj po modelu “plaćanje stanarine”. U početnoj je fazi je i realizacija projekta “Zatvaranje kolektivnih centara kroz omogućavanje javnih stambenih rješenja” u sklopu kojeg će bit izgrađene dvije zgrade sa 131 stambenom jedinicom.

. U općini Olovo u sklopu u RSP projekta u fazi useljenja stanara je zgrada sa 26 stambene jedinice. Općina Vareš je takođe uključena u RSP projekat u okviru kojeg će se graditi zgrada sa 9 stambenih jedinica za stambeno zbrinjavanje najugorženijih raseljenih lica i povratnika.

U sklopu CEB II projekta u Maglaju je izgrađena zgrada sa 15 stambenih jedinica i u fazi je useljenja, a u Tešnju će se graditi zgrada sa 16 stambenih jedinica. Općina Tešanj je u procesu javnih nabavki za odabir izvođača radova.

S ciljem zaštite ranjivih kategorija raseljenih lica Vlada Zeničko-dobojskog kantona je donijela Odluku o kriterijima i postupku ostvarivanja prava na subvencioniranje zakupnine u stanovima namjenjenim za socijalno-neprofitno stanovanje, kojom su definirani korisnici subvencije zakupnine, kriteriji za subvenciju i visina subvencije zakupnine.

5.1. PROJEKTI MINISTARSTVA ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU I IZBJEGLICE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

U proteklim godinama Ministarstvo je samostalno radilo na implementaciji projekata obnove stambenih objekata po principu „ključ u ruke” ili „dodjela građevinskog materijala”. Sufinansiranjem projekata obnove stambenog fonda sa Federalnim ministarstvom za raseljene osobe i izbjeglice i humanitarnim organizacijama (CRS, ASB, Hilfswerk) obnovljeno je više od 800 stambenih objekata.

U 2017. i 2018. godini Ministarstvo je akcent dalo na obnovu infrastrukture u povratničkim MZ s ciljem potpore održivom povratku i ekonomskom osnaženju povratničkih zajednica.

U 2017. godini za podsticaj povratku, odnosno provođenju mjera i aktivnosti intervenirajućeg karaktera od ukupno značaja za podsticaj i održivost povratka utrošeno je 258.902,11 KM. Sredstva su utrošena za stvaranje minimalnih uvjeta za povratak (sanacija stambenih objekata, priključak stambenog objekta na elektroenergetsku mrežu isl.)- utrošeno je 28.122,11 KM, a za obnovu infrastrukturnih objekata (sanacija i rekonstrukcija putne mreže, izgradnja i obnova vodovodne mreže, obnova vjeskih objekata, ustanova i sl.)-utrošeno je 230.780,00 KM.

Najznačajniji projekti koji su finansirani ili sufinansirani sredstvima iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu su:

1. Projekat „Saniranje klizišta u Željeznom Polju općina Žepče, zaštitni zid u mjesnoj zajednici Vranduk Grad Zenica“.

Federalno ministarstvo prostornog uređenja je odobrilo 100.000,00 KM za realizaciju ovog projekta, a Ministarstvo je učestvovalo sa cca 4.000,00 KM. Po okončanju projekta ovo ministarstvo je kao nosilac aktivnosti na realizaciji istog dostavilo FMROI izvještaj o realizaciji projekta i namjenskom utrošku sredstava.

2. Općina Tešanj- Sanacija i asfaltiranje puta Bare Palučak u MZ Miljanovci-Lončari-20.000,00 KM i Gornje Bobare Križ -10.000,00 KM.

3. Općina Žepče- Medžlis Islamske zajednice Žepče 20.000,00 KM za sufinansiranje završnih radova na obnovi Alibegove-Trzanske džamije u Žepču.

4. Općina Žepče- Župa Ante Padovanskog 10.000,00 KM za rekonstrukciju centralnog grijanja u Župnoj kući.

5. Općina Usora- Rekonstrukcija puta u naselju Tokme MZ Alibegovci-20.000,00 KM.

6. Općina Olovo- Sanacija lokalnog puta u povratničkom naselju Solunu- 30.000,00 KM.

7. Grad Zenica-Župa bezgriješnog začeca blažene djevice Marije-10.000,00 KM za nabavku orgulja.

8. Općina Olovo- Rekonstrukcija vodovoda i ulične rasvjete u MZ Magulica-13.280,00 KM.

9. Projekat „Izgradnja lokalnog puta kroz MZ Opšenik“ općina Žepče i projekat „Rekonstrukcija puta u Kamenica-Hatkine njive, općina Teslić i općina Maglaj.“

Potpisano je zajedničko finansiranje infrastrukturnih projekata na području povratničkih mjesnih zajednica u općinama Žepče, Maglaj i Teslić, s ciljem pružanja potpore povratku i ostanku u istim. Implementator ovih projekata je Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica. Odlukom Vlade odobrena su sredstva u iznosu od 20.000,00 KM za relizaciju projekta Izgradnja lokalnog puta kroz MZ Opšenik, općina Žepče, a za projekat Rekonstrukcija puta u Kamenica-Hatkine njive, općina Teslić i općina Maglaj- iznos od 30.000,00 KM.

U 2018. godini do oktobra mjeseca za podsticaj povratku, odnosno provođenje mjera i aktivnosti intervenirajućeg karaktera od ukupno značaja za podsticaj i održivost povratka iz Budžeta zeničko-dobojskog kantona utrošeno je 478.097,28 KM. Kao i u 2017. godini prioritetni su bili projekti za podsticaj povratku i ostanku u povratničkim zajednicama.

Najznačajniji projekti koji su finansirani ili sufinansirani ovim sredstvima su:

1. Projekat izgradnje i rekonstrukcije mjesnog vodovoda Vitlaci, općina Žepče.

Ministarstvo je u saradnji sa Federalnim ministarstvom raseljenih osoba i izbjeglica potpisalo Sporazum o zajedničkom finansiranju Projekta izgradnje i rekonstrukcije mjesnog vodovoda Vitlaci, općina Žepče. Vlada Zeničko-dobojskog kantona je učestvovala u sufinansiranju projekta sa 11.000,00 KM, a učešće Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica je 24.000,00 KM. Kao nosilac projekata Ministarstvo je provelo proceduru javne nabavke a nakon završenih radova obavilo i primopredaju izvršenih radova.

2. Projekat „Sanacija, lokalnog puta u MZ Željezno Polje, dionica Lager-Močila (dužina dionice l = 800,00 m) i projekat „Izgradnja rezervoara za vodu kapaciteta V=35m³ na naselje Šahmani, MZ Željezno Polje, općina Žepče“

Ministarstvo je konkurisalo na Javni konkurs Federalnog ministarstva prostornog uređenja za sufinansiranje projekta „Sanacija klizišta na putu M-17 Lager, općina Žepče“. Federalno ministarstvo je dobilo sredstva u iznosu od 100.000,00 KM, a Vlada Ze-do kantona je obezbijedila učešće od 24.000,00 KM za realizaciju projekta. Radovi na izgradnji rezervoara su završeni a radovi na sanaciji lokalnog puta Lager-Močila su u završnoj fazi.

3. Projekat „Rekonstrukcija puta u Kamenica-Hatkine njive, općina Teslić i općina Maglaj.“ završna faza.

Ministarstvo je sa 20.000 KM sa Federalnim ministarstvom raseljenih osoba i izbjeglica i Općinom Teslić sufinansiralo realizaciju projekta - Izgradnja infrastrukturnih, objekata - Mini tender 5 - Sanacija i asfaltiranje dionice puta Kamenica-Hatkine njive-završna faza, opština Teslić. Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica učestvuje u sufinansiranju projekta sa sredstvima u iznosu od 94.535,66 KM a Opština Teslić u iznosu od 49.086,70 KM. Općina Zavidovići-Izgradnja mosta preko rijeke Gostović-200.000 KM

4. Općina Zavidovići-Sanacija putnih komunikacija u naselju Majdan-50.000 KM
5. Općina Tešanj-Projekat „Izgradnja infrastrukturnih projekata -Sanacija i asfaltiranje lokalnog puta Koprivica-Oruče, općina Tešanj“-10.000 KM
6. Općina Olovo-Projekat izgradnje ulične rasvjete u naseljima Lišci i Čude-45.000 KM
7. Općina Žepče-Obnova i rekonstrukcija župne crkve blažene djevice Marije-Osova, Žepče-15.000 KM.
8. Općina Žepče-projekat utopljanja dječijeg vrtića „Don Ivica Čondrić“ u Žepču-15.000 KM.
9. Općina Maglaj-Asfaliranje lokalnog puta u MZ Kopice-18.400 KM.
10. Općina Maglaj-Asfaliranje lokalnog puta u MZ Liješnica-11.200 KM.
11. Općina Žepče-Sanacija i asfaltiranje lokalnog puta u MZ Zenički put-15.388 KM

6. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Kako je već u uvodnom dijelu naglašeno, proces povratka nije završen iako je od završetka ratnih sukoba protekao značajan vremenski period. Kompleksnost samog procesa povratka se treba sagledavati sa aspekta socijalnih kategorija budući da je najveći broj raseljenih lica koja se još uvijek nisu vratila u prijeratna mjesta stanovanja socijalna kategorija, lica bez primanja ili lica na rubu egzistencije. Poseban problem su i dalje raseljena lica koja prije rata nisu imala imovinu, odnosno lica čiji je status revidiran na temelju zaštite ljudskih prava, humanitarnih i drugih razloga (žrtve nasilja, traume i zlostavljanja) kao i za invalidna lica, hronične bolesnike, porodice sa jednim roditeljem, stara i iznemogla lica bez sredstava za život,

lica bez imovine i ostalih koji imaju razlog zbog kojeg ne žele da se vrate, te zbog nemogućnosti rekonstrukcije prijeratnih stambenih jedinica.

Evidentiran je ne mali broj raseljenih lica koja pripadaju posebno ranjivim kategorijama stanovništva kao što su: tjelesno i mentalno onesposobljena lica, hronični bolesnici, porodice sa jednim roditeljem, djeca bez roditelja, starija lica bez sredstava za život i ostala lica koja imaju objektivne razloge zbog kojih se ne vraćaju.

U ovim slučajevima potrebno je na senzibiliziran način pristupiti iznalaženju trajnih rješenja bilo izgradnjom zgrada za socijalno-neprofitno stanovanje, ili kroz smještaj u socijalno-zdravstvene ustanove.

U narednom periodu potrebno je:

- Nastaviti aktivnosti na provođenju konkretnih projekata obnove stambenog fonda, podsticaju i održivosti povratka obnovom infrastrukture i ekonomskim osnaženjem povratničkih zajednica.
- S obzirom da je Skupština Zeničko-dobojskog kantona usvojila Zakon o socijalno-neprofitnom stanovanju, i Zakon o javno privatnom partnerstvu pronaći potencijalne partnere za izgradnju stambenih jedinica u svrhu stambenog zbrinjavanja ranjivih kategorija.
- Zajedno sa UNHCR-om, Federalnim ministarstvom raseljenih osoba i izbjeglica te općinama Kantona nastaviti sa aktivnostima na implementaciji Projekta „Regionalnog stambenog projekta i Projekta “Zatvaranje kolektivnih centara kroz omogućavanje javnih stambenih rješenja” Realizacijom istih stambeno bi se zbrinule raseljene osobe iz kolektivnog i alternativnog smještaja, povratnici bez stambenog rješenja i ostali socijalni slučajevi iz lokalnih zajednica.
- Nastaviti saradnju sa nevladinim organizacijama na realizaciji zajedničkih projekata obnove stambenog fonda, sa posebnim akcentom na zbrinjavanje ranjivih kategorija raseljenih lica, uključivanjem nevladinih organizacija kod izrade projekata i monitoringa, s ciljem stvaranja kvalitetnijeg življenja i reintegracije povratnika u lokalne zajednice, a što je jedan od načina zadržavanja pažnje međunarodnih donatora prema Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo za rad,
socijalnu politiku i izbjeglice

Zenica, oktobar 2018. godine